

Dos notables novel·listes de casa, Carme Meix i Coia Valls

La literatura catalana gaudeix d'una salut intermitent amb millores i malalties. Al costat d'autors ja prou consolidats en despenen d'altres de generacions més noves, els quals, potser no sorgeixen com rovellons, però sí en una quantitat ben significativa. Al cantó negatiu, hi ha una mancança en nombre de lectors òbviament, el gran problema que no la deixa enlairar suficientment. Necessitaria com els humans el pa i l'aigua disposar d'una xarxa de promoció creïble i adequada dels llibres en la llengua d'Ausiàs March, que pogués vèncer l'habitual autoodi de molts ciutadans que els porta a renegar de les coses de casa, lletra impresa inclosa. La precària situació en què es troba el català als carrers de les grans ciutats d'arreu dels Països Catalans, li afegeix un greu handicap. El bilingüisme mata, beneficia de passada la llengua forta i protegida. La comoditat en què es troben milers de castellanoparlants que no veuen la necessitat d'enraonar en la llengua de la terra on viuen, quan no és animadversió (aquest sí que és un fet greu), afegeix sal a l'aigua quant al correcte desenvolupament literari nostrat. Com a contrapunt, els eterns atacs que sofreix la parla comuna pel davant i pel darrere per part de capítols d'institucions pròpies (cas dels governs del País Valencià, les illes Balears, l'Aragó i l'estat francès) esdevenen un entrebanc a voltes infranquejable, sobretot per la proliferació de fronteres internes dintre del domini lingüístic, fet que impossibilita la lliure recepció de les obres d'autors dels altres territoris on no es resideix.

Malgrat que ens trobem dintre d'aquest marc convuls i inestable, podem treure pit per la qualitat d'algunes obres narratives de pes que veuen la llum gràcies a gent lletrada vinculada a la riba final de l'Ebre. La llista de novel·listes de

l'antic territori ilerconvé amb una obra extensa és prou llarga (Miquel Esteve, Miquel Reverté, Andreu Carranza, Francesca Aliern, Cinta Arasa, Cari Ariño, etc.), alhora que quasi tots usen el català en els afers lletrats. Tanmateix, en aquest article només tenim espai per comentar dos novel·les estel·lars.

La Coia Valls és ganxeta, una reusenca que resideix a la Tàrraco romana. Sortosament des de fa molts anys la tenim com afillada per les nostres contrades, on se sent com a peix dintre l'aigua. Sol prendre part en tots els certàmens literaris anuals que se celebren des de fa gairebé dos dècades vora l'Ebre (Fira literària Joan Cid i Mulet de Jesús, Fira del llibre i l'autor ebrencs de Móra d'Ebre, Jornades literàries de la biblioteca Sebastià Juan Arbó d'Amposta, etc.). Ha estat una assídua dels centres llirescs d'arreu del nostre territori, des de Vall-de-roures a Vinaròs, passant per Móra la nova i Cornudella de Montsant. La seua darrera novel·la, *El llegat de les cendres*, ens transporta al bell mig de la catorzena centúria quan el cap-i-casal s'intenta recuperar de les seqüeles de la gran pesta medieval. Un grup de dones s'esforça en encapçalar la batalla per la recuperació de la vida quotidiana. Esdevé un relat carregat de reivindicació del paper de la dona, malauradament reclus: la protagonista principal, l'Alèxia, filla d'un mercader adinerat, es veu amb cor de tirar endavant el negoci familiar; l'esclava Ròmia lliurement expressa desigs carnals condemnats; la Caterina, aprenenta de pintora, la monja Genebre, o la Llorença, vídua d'un vidrier, faran camí a la recerca del temps de l'esperança, quan la dona aconseguirà el paper que es mereix a la societat. L'Alèxia pren el paper de cap familiar, fet molt controvertit a l'època, mentre l'hereu, son germà Narcís, farà vida de bohemí com a pintor a

Assís, territori sagrat del bondados Sant Francesc. Tal com llegim a la pròpia sinopsi: El foc il·lumina, però també crema i deixa cendres. Les cendres contenen la memòria del que ha estat i, si cauen en bon recer, poden ser la llavor d'un nou futur.

Aquesta novel·la esdevé tot un

homenatge a la dona (com a gènere) lluitadora que, malgrat viure en un món d'homes, busca el seu paper sense defallir mai. Un relat de qualitat, que acompanya ja un univers novel·listic molt complet amb noms d'èxit com: *Ethèria*, *La princesa de Jade*, *El mercader*, *Pantera*, *Els camins de la llum*, *La cuinera*, *Amor prohibit* o *L'Alquímia de la vida*.

El 17 de març de 2020, durant la primera setmana de confinament, vaig publicar en aquest mateix espai un article titulat *Carme Meix i la paraula invencible*. Aquesta veterana novel·lista gandesana compta també amb tot un exercici de relats ben triomfants: *La dansada*, *Collita de foc*, *Els cims invencibles*, *El crit de l'esparver*, *Paisatge amb boira* o *Cercles*. Ens trobem amb una notable retratista de períodes molt complicats per a la seua estimada i enyorada Terra Alta, a causa dels estralls que varen causar plagues que maten ceps com la fil·loxera (a principis de la passada centúria) o la gran plaga que suposa que els homes es facin la pell els uns als altres (cas del conflicte bèl·lic de 1936-1939). Tostemps mostra una gran cura per l'ús lingüístic, com a mostra d'estima per la llengua en què va sonar el

seu primer vagit, quan el murgó matern la dolça llet bevia, Bonaventura Carles Aribau dixit. Durant la primavera ha publicat una novel·la esplèndida, molt recomanable, que enganya des de la primera ratlla, *L'encesa de l'alba*. Ens situa davant d'un viatge a la recerca de la tranquil·litat en ple període

Emigdi Subirats
escriptor

progenitors, l'antiga Turruisha, on hi havia terres fèrtils i es respectaven les creences diverses. La història clou a l'única contrada que l'autora pot considerar com a seua, en la qual s'està estructurant una comanda de raïl tempra i hi ha terres que prometen prosperitat.

Coia Valls i Carme Meix són dos de les meues novel·listes de capçalera. Darrerament, arreu de la nostra xicoteta república dialectal, n'han proliferat d'altres amb segell de dona: Núria Morera, Montse Boldú, Maria Climent, Cinta Farnós, Helena Fora, Laia Viñas, Cristina Fornós, Eva Vilanova o Susanna Lizárraga. La gandesana fa bandera de la paraula invencible que consagra la nostra llengua com a altament literària, a la vegada que la situa com a una novel·lista estel·lar, l'obra de la qual mereix ser difosa arreu. La ganxeta converteix la narració en dolcesa, una dolçor energètica que convida a la rebel·lia per la injusta consideració a l'encop de la dona i de la llengua catalana. Dos autèntiques mestresses del missatge, dos artesanes de la llengua nostrada!

Àrea #DeltebreEficient
Afers Interns

EDICTE

A l'Àrea #DeltebreEficient subàrea d'afers interns d'aquesta entitat local i de conformitat amb allò que disposen els articles 112 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, i 169.1 del Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora de les Hisendes locals, es troba exposat al públic, per poder-hi fer reclamacions, el pressupost general, relació de llocs de treball, organigrama i bases d'execució per a l'exercici 2024, aprovat inicialment pel Ple de l'Ajuntament, en la sessió del dia 2 de novembre de 2023.

Les persones legítimament interessades, segons allò que disposa l'article 169.1 del RDL 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el